

Stedelijke Ontwikkeling

Aan de gemeenteraad

22 april 2008
Gemeentestukken: 2008-163

Onderwerp: Ont-regelen Welstandsnota voorstel tot wijziging Welstandsnota

1. Voorstel

De raad wordt voorgesteld de Welstandsnota met de wijzigingen in bijlage 2 de inspraak in te brengen conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

2. Aanleiding

Landelijk en lokaal wordt het noodzakelijk geacht dat in het verleden vastgestelde regelingen worden beoordeeld op nut en noodzaak en dat regelingen op elkaar worden afgestemd. Uw gemeenteraad en ons college hebben besloten om hiermee voortvarend aan de slag te gaan. De directie heeft uw opdracht opgepakt en is daarvoor in het programma Spelregels, het project Ont-moeten (deregulering) gestart.

Doel van het programma spelregels is ervoor te zorgen dat we spelregels hebben die ons ook echt helpen en geen overbodige hinder opleveren. Dat betekent overbodige regels schrappen, regels waar mogelijk vereenvoudigen, burgers en bedrijven minder 'lastig' vallen. Maar aan de andere kant óók zorgen dat de regels die we hebben goed gehandhaafd worden. Zowel 'buiten' als 'binnen'. Dat we ons ook houden aan onze eigen regels dus (niet onrechtmatig handelen). En dat we de juridische kant van ons werk goed beheersen (juridische kwaliteitszorg). Dat we logische spelregels hebben, het spel niet moeilijker spelen dan nodig is.

Binnen het project Ont-moeten (deregulering) is de Welstandsnota tegen het licht gehouden, daartoe is de Startnotitie Ont-regelen Welstandsnota op 13 december vastgesteld door uw raad.

3. Aspecten

In het land zijn er een drietal gemeenten die welstandsvrij zeggen te zijn, zij hebben de welstandstoets afgeschaft. Echter hebben zij vervolgens wel strakke regels gesteld voor architecten of bepaald dat bepaalde architecten zonder toets mogen bouwen. Het lijkt dus welstandsvrij. Landelijke tendens is dat er juist steeds meer integraal gestuurd wordt op ruimtelijke kwaliteit. Er worden steeds vaker bredere commissies ingesteld die in een vroeg stadium al betrokken worden bij de plannen.

Met de invoering van de welstandsnota zijn voor veel bouwwerken criteria opgesteld. Deze hebben tot doel welstandstoetsing helder en transparant te maken. Door bij de start van een initiatief de nota te raadplegen kan een initiatiefnemer vooraf een inschatting maken van de uitkomst van de welstandstoetsing.

Participatietraject Ont-moeten Welstandsnota

Deregulering vloeit voort uit het doel om het vertrouwen tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid te vergroten. Daarnaast heeft deregulering tot doel om lastenverlichting voor burgers en het bedrijfsleven te bewerkstelligen. Van gemeentezijde wordt veel energie gestoken in wijkoverleggen en het transparanter maken van de besluitvorming. Daarbij laat u zich adviseren door diverse groepen van bij de samenleving betrokken burgers. Binnen het project Ont-moeten zijn twee van deze groepen eveneens gevraagd om mee te denken over de gemeentelijke

regelgeving. De leden van het Burgerforum en vertegenwoordigers van de wijkoverleggen zijn gevraagd om hieraan een bijdrage te leveren.

De eerste bijeenkomst heeft adviesbureau Dorp, Stad en Land een presentatie gegeven over wat welstand inhoudt en hoe men omgaat met de toetsing van plannen. Door de werkgroep is dit als zeer verhelderend ervaren. In een viertal avonden is daarna de gehele nota doorgelopen. Tijdens deze avonden was ambtelijke ondersteuning aanwezig om een toelichting te geven op technische aspecten en dergelijke. Na het formuleren van een advies door de werkgroep is in de voorlaatste vergadering besproken welke regelvermindering er door de ambtelijke ondersteuning nog werd gezien. In de laatste vergadering is het totale advies besproken met de welstandsgedelegeerde daar bij aanwezig.

Welstandsnota Ridderkerk 2004

Als basis voor de Welstandsnota Ridderkerk is een beeldkwaliteitvisie opgesteld voor Oost-IJsselmonde (gezamenlijk met de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht). Doel van die beeldkwaliteitvisie is het schetsen van een kwaliteitsambitie als basis voor het onderbouwen van prioriteiten in de ruimtelijke ontwikkeling en het bepalen van de gewenste kwaliteiten voor bouwplannen. De beeldkwaliteitvisie wil met de combinatie tussen algemene uitgangspunten en het aanwijzen van knelpunten een bruikbare bijdrage leveren aan de totstandkoming en handhaving van de ruimtelijke en architectonische kwaliteit in de gemeenten. De analyse van de aanwezige historische kwaliteiten en het gebiedseigen karakter dient gezien te worden als inspiratiebron voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen.

De visie is uitgewerkt in de welstandsnota Ridderkerk, die de uitgangspunten bevat voor de beoordeling van bouwplannen op zich en in hun omgeving. In de nota wordt het gemeentelijk beleid voor de welstandstoets vastgelegd in heldere criteria, die vooral gericht zijn op de inpassing van een bouwwerk in zijn ruimtelijke context en de burger informeren over de wenselijke eigenschappen van een bouwplan. Welstandscriteria vullen de ruimte die het bestemmingsplan biedt ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit. Het welstandsadvies richt zich op de gekozen invulling binnen de marges van het bestemmingsplan. Welstand wordt hiermee bespreekbaar en verschuift van achteraf toetsen naar vooraf informeren. (Bron: Beeldkwaliteitvisie IJsselmonde, Architectenwerk Twan Jutte 2004).

De werkgroep Ont-moeten heeft de Beeldkwaliteitvisie IJsselmonde gekregen als basis voor de advisering over de welstandsnota. Zij hebben er voor gekozen kennis te nemen van de inhoud en dit verder als de basis te gebruiken waarvoor hij is opgesteld. Naar inzien van de werkgroep is het niet zinvol dit uitgangspunt te bediscussiëren omdat het een analyse betreft door een deskundige van de historische en huidige situatie van de bebouwde omgeving.

Advisering werkgroep ont-moeten

De werkgroep ont-moeten welstand is van oordeel dat welstandstoezicht noodzakelijk is om verrommeling tegen te gaan. Uitgangspunt moet volgens hen een balans zijn tussen strikte regels en een stukje meedenken met een initiatief en/of aanvrager bouwvergunning. Door er over te praten met deskundigen zijn zij wel van mening dat de Welstandsnota meer kansen biedt tot overleg en een andere invulling dan zij in eerste instantie dachten. Meer en betere communicatie kan naar hun mening bijdragen aan wederzijds begrip en daarmee aan minder negatieve beslissingen op bouwaanvragen.

Proces tot vergunningverlening

De werkgroep ont-moeten heeft gedurende het proces aangegeven behoefte te hebben aan een duidelijkere plaatsing van welstandstoetsing ten opzichte van het bestemmingsplan. Wanneer een aanvraag om bouwvergunning binnenkomt, wordt er allereerst getoetst aan het bestemmingsplan.

Waar is het plan voor bedoeld, welke functie heeft het. Voor een aanbouw aan een woning ten behoeve van een tandartspraktijk wordt bijvoorbeeld eerst gekeken of die functie daar kan komen. Daarna wordt beoordeeld of de aanbouw past binnen de maatvoering die vastgelegd is in het bestemmingsplan. Is de beoordeling hiervan positief, dan wordt het bouwplan voorgelegd aan de welstandscommissie. Voor kleine plannen geldt dat er sneltoetscriteria in de nota staan. Voldoet het plan daaraan, dan kan de vergunning afgegeven worden zonder een advies van de commissie.

Burgerlid welstandscommissie

Naast een verbeterde communicatie kan volgens de werkgroep het toevoegen van een burgerlid aan de welstandscommissie bijdragen aan meer draagvlak. Zij stellen dan ook voor deze mogelijkheid verder te onderzoeken. Er dient een functieprofiel samengesteld te worden waarin kennis van zaken, het lezen van tekeningen en goede communicatieve vaardigheden op zijn minst vereist moeten zijn. Verder zullen de financiële consequenties nader onderzocht moeten worden.

Opzet van de nota

De werkgroep heeft zich gebogen over de opzet van de nota. Gesproken is over de verdeling van de gebieden volgens jaartallen. Een aantal leden lijkt het handiger een wijk te beschrijven aan de hand van de diverse gebiedstypen. Na een uitleg dat er in de architectuur en stedenbouw duidelijke stromingen zijn te ontdekken in de jaartallen zoals ze genoemd zijn, en een toelichting op het feit dat daar juist kenmerken uit naar voren komen die het behouden waard zijn, kan de werkgroep zich vinden in deze opzet. Dit neemt niet weg dat ook in dergelijke gebieden ruimte moet zijn voor vernieuwende ontwerpen.

Daarnaast heeft de werkgroep gekeken naar de gebiedsgerichte criteria. Bij diverse gebieden komen namelijk dezelfde criteria voor. Het leek de werkgroep handig deze te clusteren en als algemene criteria op te nemen. Er is toegelicht waarom het in de praktijk handig is de gebiedsbeschrijving en de criteria naast elkaar te hebben. Personen die een bouwaanvraag doen, kunnen nu het gebied opzoeken waar zij willen bouwen. Het is geen zoektocht door de nota waar allemaal rekening mee gehouden dient te worden, het staat namelijk overzichtelijk bij elkaar.

Uiteindelijk is de conclusie van de werkgroep dat er aan de opzet van de nota niets hoeft te veranderen.

Hierna worden de door de werkgroep voorgestelde wijzigingen in de nota uitgewerkt en voorzien van een advies. Een opsomming van de wijzigingen waarvan geadviseerd wordt ze over te nemen is opgenomen in bijlage 2.

Gebiedsindeling (kaart pagina 22)

Ingeval van planmatige nieuwbouw, waarbij een breuk met het bestaande beleid gewenst is, dient nieuw welstandsbeleid te worden vastgesteld. De procedure voor het vaststellen van deze criteria staat beschreven in hoofdstuk 7. Een aantal projecten was echter al gestart voor de vaststelling van de welstandsnota, voor andere projecten is de procedure uit hoofdstuk 7 wel van toepassing. In ieder geval geldt voor alle gerealiseerde plannen, dat wanneer wat er is gebouwd afwijkt van de huidige criteria, deze aangepast dienen te worden. Bouwplannen die daarna worden ingediend kunnen dan getoetst worden aan de criteria die passen bij het gebied.

Ambtelijk is aan de werkgroep gemeld dat het noodzakelijk is een aantal nieuwe ontwikkelingen toe te delen aan een gebied. De lijst van wijzigingen is opgenomen in de bijlage. De projecten worden waar nodig in een nieuw gebied ingedeeld, zoals tevens besproken met de welstandsgedelegeerde. Dit zal op de kaart met gebiedsindeling in de nota worden aangepast. Algemeen wordt opgemerkt dat de gebiedsbeschrijving en criteria van gebied 11 "Woonwijken '90-

'05", voor projecten die nu worden gerealiseerd nog prima hanteerbaar zijn. De titel van dit gebied zal dan ook aangepast worden in "Woonwijken '90-heden"

De werkgroep adviseert de gebieden conform de bijlage toe te delen.

Bijzonder en regulier welstandsgebied (kaart welstandsniveaus pagina 23)

In de gemeente Ridderkerk zijn twee welstandsniveaus van toepassing: bijzonder en regulier welstandsgebied. Bij een bijzonder welstandsgebied wordt het wenselijk geacht extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit te hebben. Het welstandstoezicht moet een bijdrage leveren aan het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. Welstandstoezicht bij een regulier gebied is er op gericht de basiskwaliteit te handhaven.

De werkgroep adviseert op 2 punten de toedeling van de welstandsniveaus aan te passen. Het gaat om een deel van de Ringdijk ter hoogte van Slikkerveer noord, tussen Boelewerf en Industrierweg. Hier is men van mening dat het gebied dusdanig is aangetast dat er geen bijzondere waarden meer zijn. Voor de Lagendijk ter hoogte van de A15 geldt hetzelfde, tussen Burgemeester de Zeeuwstraat en de Rijksstraatweg.

Uit de Beeldkwaliteitsvisie IJsselmonde komt naar voren dat de dijklinten zorgen voor zichtbaarheid van de ontstaansgeschiedenis van Ridderkerk. Dat er hier en daar een gebouw is ontstaan wat niet geheel past in de omgeving is geen aanleiding nu de bescherming van het gebied te laten vallen. Er staan namelijk zeker ook voldoende panden die aanleiding geven wel extra aandacht te besteden aan de ruimtelijke kwaliteit op deze bijzondere plekken in de gemeente.

Er wordt dan ook geadviseerd dit standpunt van de werkgroep niet over te nemen.

Gebiedsgerichte criteria Hoogbouw (gebied 12)

Bij de bespreking van dit gebied beoordeelt de werkgroep de hoogbouw in Ridderkerk als saai. De strenge criteria zorgen ervoor dat er weinig 'uitspattingen' mogelijk zijn. Door de hoogbouwgebieden welstandsvrij te maken komen er mogelijkheden voor meer kleur en minder eenheidsworst, meer verscheidenheid. De werkgroep adviseert het college deze gebieden welstandsvrij te maken. Zij hoopt daarmee te bereiken dat er initiatieven zullen ontstaan om de hoogbouw te verfraaien.

Het welstandsvrij maken van de hoogbouwgebieden is niet onlosmakelijk verbonden met meer initiatieven. Er worden nu ook geen initiatieven ontplooid. Welstandsvrij maken van deze gebieden heeft als nadeel dat er niets meer getoetst wordt, terwijl een dergelijk groot gebouw wel veel invloed heeft op de omgeving. De criteria in de welstandsnota maken nieuwe initiatieven niet onmogelijk ze zijn alleen aan een aantal regels gebonden.

Alles overwegende wordt het voorstel van de werkgroep overgenomen.

Objectgerichte criteria

In de Welstandsnota zijn voor vier bouwtypen objectcriteria opgenomen. Het betreft Boerderijen, Agrarische bedrijfsgebouwen, Dakopbouwen en Reclamezuilen/zendmasten/windturbines. Uit het jaarverslag 2005 van de welstandsc commissie blijkt dat de objectgerichte criteria in de praktijk goed voldoen. Er wordt een voorbehoud gemaakt als het gaat om dakopbouwen. Het gaat met name om het criterium dat er in geval van een dakopbouw geen dakkapel op het voordakvlak mag worden geplaatst. Dit blijkt een breuk met het verleden en hier kan door aanvragers weinig begrip voor worden opgebracht. Deze opvatting is in overeenstemming met die van het college, zoals blijkt uit het besluit van 28 februari 2006. Het college heeft toen besloten bij de toetsing van bouwplannen voorbij te gaan aan deze twee criteria:

- dakopbouwen alleen plaatsen als in de bestaande ruimte tenminste een vrije stahoogte van 2.00 meter aanwezig is;
- geen dakkapel op het voordakvlak indien een nokverhoging is/wordt toegepast.

Gemeentestukken: 2008-163

Door strikte toepassing van deze criteria worden onevenredig veel burgers in hun belangen geschaad. Het college meent dat het individuele belang van deze burgers zwaarder weegt dan het door de welstandsnota te dienen belang van een aantrekkelijke leefomgeving, waar dit aspect een kleine rol in speelt. De werkgroep onderschrijft het collegestandpunt.

In het collegebesluit is aangegeven dat bedacht moet worden dat de twee bovenstaande criteria niet op zichzelf staan. Zij maken deel uit van een geheel aan criteria waarmee een kwaliteitsniveau van de gebouwde omgeving wordt beoogd te behouden/behalen. Het was ten tijde van het opstellen van het advies niet goed mogelijk te overzien of het achterwege laten van toetsing aan deze criteria leidt tot ongewenste consequenties. Inmiddels kan worden aangegeven dat er uit de periode na het besluit geen ongewenste situaties bekend zijn. Uit het jaarverslag van de welstandscommissie blijkt dat deze zich kan vinden in dit standpunt. Gelet op het feit dat de raad welstandscriteria vaststelt wordt het voornoemde collegebesluit nu meegenomen in de evaluatie van de welstandsnota.

Voorgesteld wordt de twee criteria te schrappen en de hieruit voortvloeiende tekstuele aanpassingen door te voeren.

Agrarische Bedrijfsgebouwen (Object 2)

De werkgroep geeft ten aanzien van het criterium dat er geen reclame-uitingen op of aan schuren of hallen geplaatst mogen worden het advies dit te schrappen. Men is van mening dat in zo'n geval een ondernemer zelf moet kunnen besluiten waar de beste plaats voor een reclame-uiting is. Ambtelijk is het standpunt dat dit kan leiden tot verrommeling in het buitengebied. Hallen en schuren worden qua kleur ingepast in de omgeving, zodat ze niet te erg opvallen. Met reclame-uitingen wordt dat beeld verstoord. Reclame-uitingen zijn wel mogelijk maar dan alleen op het hoofdgebouw.

Alles overwegende wordt het voorstel van de werkgroep overgenomen.

Sneltoetscriteria

Licht bouwvergunningplichtige bouwwerken mogen uitsluitend getoetst worden aan de sneltoetscriteria uit hoofdstuk 6 van de Welstandsnota. Er zijn diverse criteria die voor een groot deel van de kleine plannen gelden. Ze komen dus onder een flink aantal thema's terug. Beschreven wordt welke criteria geschrapt zouden kunnen worden. Ook wordt er een enkele keer ingegaan op een criterium waardoor een bouwplan vaak doorgestuurd wordt naar de welstandsgedelegeerde. Een heroverweging is dan op zijn plaats. Deze veranderingen zijn met de werkgroep besproken en zij kunnen zich vinden in de voorgestelde vermindering van de regeldruk en daarmee vergroting van de keuzevrijheid.

Bijzondere gebieden

Algemeen geldt voor alle lichte bouwvragen, dat als het bouwplan in een bijzonder gebied is gelegen het plan altijd voorgelegd dient te worden aan de welstandsgedelegeerde. Bij de toetsing van bouwplannen aan de achterzijde op de begane grond wordt door hem aansluiting gezocht bij de sneltoetscriteria die aan de balie worden gehanteerd. Doordat de welstandsgedelegeerde toetst aan dezelfde criteria als aan de balie, is een aanvraag langer in behandeling dan noodzakelijk. Het GSC kan die toets zelf uitvoeren.

Voorgesteld wordt voor veel voorkomende kleine plannen aan de achterzijde op de begane grond het voorschrift: "plannen die zich bevinden in gebieden met een bijzonder welstandsregime worden ter toetsing voorgelegd aan de welstandscommissie", te schrappen. Overigens dienen

bouwaanvragen in geval van een beschermd monument wel altijd om advies voorgelegd te worden.

Maatvoering

Bij lichte bouwaanvragen komt het voor dat een aanvraag wel voldoet aan het bestemmingsplan, maar niet aan de maatvoering gesteld in de nota. Dit is tegenstrijdig. Het bestemmingsplan is gericht op de ruimtelijke ordening en regelt onder meer de functie en het ruimtebeslag van bouwwerken. Datgene wat door een bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt kan niet door de welstandsnota tegen worden gehouden. Bestemmingsplannen worden ten aanzien van de maatvoering steeds globaler. De maatvoering in de nota is noodzakelijk om enige sturing te houden op plaatsing van bijgebouwen en dergelijke. Voor aanvragers is het zo nu en dan onduidelijk welke regels er nu voor gaan.

Voorgesteld wordt in de nota op te nemen bij de criteria met maatvoering; 'tenzij het bestemmingsplan anders bepaalt'.

Gevelgeleding

De welstandsnota regelt dat bij kleine plannen de gevelgeleding gelijk moet zijn aan de gevelgeleding van het hoofdgebouw. De welstandsgedelegeerde heeft aangegeven bij de toetsing aan de achterzijde op de begane grond dit criterium niet passend te vinden. Als er namelijk vergunningsvrij gebouwd zou worden, dan mag er niet getoetst worden aan de welstandsnota. De minder gevoelige achterkant moet men zelf maar invullen.

Er wordt dan ook voorgesteld dit criterium te schrappen bij kleine plannen aan de achterzijde op de begane grond.

Aan- en uitbouwen

Het criterium dat er geen andere aan- of uitbouw aan de betreffende gevel aanwezig mag zijn levert vaak strijd op met de sneltoets, dus worden de plannen doorgestuurd naar de gedelegeerde. Bij jaren 30-woningen (bv. in Slikkerveer) is vaak al een aanbouw van ca. 2 meter breed aanwezig. Het komt erg vaak voor dat men een aanbouw wil op de overige 3 meter breedte van de gevel. Vaak past dit binnen de voorschriften van het bestemmingsplan.

Het voorstel is om het criterium als volgt aan te passen; de aan- of uitbouw leidt niet tot het ontstaan van meer dan 1 aan- of uitbouw per gevel. Het vergroten van een aan- of uitbouw binnen de bestemmingsplanvoorschriften kan dan wel.

Dakkapellen

Voor dakkapellen geldt dat de sneltoetscriteria goed toepasbaar zijn. De bouwplannen worden over het algemeen slechts doorgestuurd naar de welstandsgedelegeerde wegens strijd met het criterium dat de zijwangen van een dakkapel in een donker gedekte kleur gerelateerd aan het dakvlak uitgevoerd dienen te worden. Dit is niet te handhaven. Buiten dat dient een goedkeuring ook via de sneltoetscriteria mogelijk te zijn indien er meerdere dakkapellen op een bouwblok zijn geplaatst. Deze regel zorgt ervoor dat een bouwplan onnodig doorgestuurd moet worden naar de welstandsgedelegeerde.

Op dit punt wordt voorgesteld de welstandsnota aan te passen.

Reclame

Uit de evaluatie blijkt dat (bijna) geen enkele reclameaanvraag voldoet aan de sneltoetscriteria omdat in de nota staat: geen lichtcouranten, lichtobjecten of lichtreclame. Reclame-uitingen met licht kunnen in gebieden met een commerciële functie prima op zijn plaats zijn. In andere gebieden zijn ze soms ongewenst en doen ze afbreuk aan de omgeving. Het al dan niet toestaan van lichtreclame hangt dus sterk samen met in welk gebied de reclame wordt aangebracht. Het

Gemeentestukken: 2008-163

weghalen of anders formuleren van de criteria voor lichtreclame onder de sneltoetscriteria betekent dat deze wijziging voor alle gebieden in de gemeente gaat gelden. Dit is niet aan te raden omdat (storende) lichtreclame dan overal gerealiseerd kan worden zonder toets of dit passend is in het betreffende gebied.

Hetzelfde geldt eigenlijk op het schaalniveau van een gebouw. Plaatsing boven de ingang (een van de criteria) is een zeer ruim begrip. Een voorgevelpui kan op een dusdanige manier zijn vormgegeven dat reclame boven de gehele pui beter passend is dan alleen boven de voordeur. Geconcludeerd wordt dat er nadere toetsing gewenst is. Deze toetsing is niet te vatten in een klein aantal criteria en is sterk gebieds- en objectafhankelijk. Voorgesteld wordt de toetsing van lichtreclame te laten plaatsvinden waar die nu al wordt gedaan, door de welstandsgedelegeerde.

De formulering in de nota wekt de indruk dat lichtreclame niet mag in de gemeente Ridderkerk. Dit is echter niet het geval. Er kan alleen geen vergunning verkregen worden aan de balie, omdat een dergelijke aanvraag niet past binnen de sneltoetscriteria. In de beschrijving van de welstandsuitgangspunten voor reclame zal daarom een toelichting gegeven worden. Daarin wordt in het kort weergegeven dat lichtreclame in een woonwijk/buurt in beginsel niet wenselijk is, maar dat bij andere functies bijvoorbeeld op bedrijventerreinen lichtreclame prima ingepast kan worden.

4. Aanpak/Uitvoering

In bijlage 2 staan alle voorgestelde wijzigingen benoemd. De raad wordt voorgesteld de gewijzigde welstandsnota de inspraak in te brengen, conform de inspraakverordening. De reacties zullen betrokken worden bij de verdere besluitvorming. In die verdere besluitvorming zal ook het advies een burgerlid toe te voegen aan de welstandscommissie aan bod komen.

5. Kosten/Opbrengsten/Dekking

-

Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,
de secretaris, de burgemeester,

Behandeld in commissie Samen wonen
Behandeld in de raad d.d. 5 juni 2008
s.jonkman@ridderkerk.nl /219/B